

ISSN 1727-060X (Print)
ISSN 2664-3162 (Online)

TÜRKOLOGIA TÜRKOLOJİ

№ 4 (112), 2022

Қазан-қараша-желтоқсан / Ekim-Kasım-Aralık

Журнал ҚР Инвестициялар және даму министрлігі
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінің мерзімді баспасөз басылымы және
ақпараттық агенттігінде тіркелген.

Куәлік № 55-97-Ж 18.ІІ.2005 ж. Халықаралық рецензияланатын журнал.

Индекстер: ROOTINDEXING, Academic Resource Index ResearchBib, Directory of Research
Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus

Dergi, Kazakistan Cumhuriyeti Yatırımlar ve Kalkınma Bakanlığı İletişim, Enformasyon ve Bilgi
Komitesi'nin süreli yayın ve haber ajansında
55-97-J 18.02.2005 numaraya kayıtlıdır. Uluslararası hakemli bir dergidir.

Tarama index: ROOTINDEXING, Academic Resource Index ResearchBib, Directory
of Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus

Шығарылымның сарапшылары:

Док., проф. Оңал Абишева (Абай атындағы Қазақ ұлттық университеті – Қазақстан), док., проф. Кемал Полат (Анадолу университеті – Түркия), док., проф. Сейфуллаһ Йылдырым (Гази университеті – Түркия), док., проф. Медине Сиври (Ескишехир Османгази университеті – Түркия), док., проф. Рыфат Гүндай (Ондокуз Майс университеті – Түркия), док., доц. Ердем Чанак (Чукурова университеті – Түркия), док., доц. Текин Тунжер (Невшехир хажы Бекташ Вели университеті – Түркия), док., доц. Абдулкадыр Өзгүрк (Орду университеті – Түркия), док., доц. Хусейн Йылдыз (Орду университеті – Түркия), док., доц. Емрах Бозок (Ұлттық қорғаныс университеті – Түркия), док., доц. Ахмет Туран Түрк (Чанаккале Он секиз март университеті – Түркия), док., доц. Синан Гүзел (Измир Кәтиб Челеби университеті – Түркия), док., доц. Перихан Өлкер (Селжук университеті – Түркия), док., доц. Гүлзине Узун (Муғла Сыткы Кочман университеті – Түркия), док., доц. Мехмет Өзерен (Фырат университеті – Түркия), док., доц. Йылмаз Өзкая (Еге университеті – Түркия), док., доц. Умит Үрен (Кыркларели университеті – Түркия), док. Б. Ердем Дағыстаноглу (Чукурова университеті – Түркия), док. Жерен Кабадайы (Кыршехир Ахи Евран университеті – Түркия), док. Хүснү Чагдаш Арслан (Измир Демокрасы университеті – Түркия), док. Мерве Йорылмаз Кахве (Маниса Желал Байар университеті – Түркия), док. Арзу Кият (Қырғызстан-Түркия Манас университеті – Қырғызстан), док. Фатма Албайрак (Стамбул Мәдениет университеті – Түркия), док. Дева Өздер (Карабүк университеті – Түркия), док. Халил Четин (Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті – Қазақстан).

Türkistan/Türkistan
2022

ISSN 1727-060X (Print)
ISSN 2664-3162 (Online)

ТЮРКОЛОГИЯ TURCOLOGY

№4 (112), 2022

Октябрь-ноябрь-декабрь / October-November-December

Журнал зарегистрирован Комитетом связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию РК свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания и информационного агентства
№ 5597-Ж 18. II. 2005 г. Международный рецензируемый журнал.

Индексы: ROOTINDEXING, Akademic Resource Index ResearchBib, Directory of Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus

The journal is registered in the periodical and news agency of the Information and Communication Committee of the Ministry of Investment and Development of the RK with No:5597-Zh 18.II.2005İs an international peer-reviewed journal.

Scanned indexes: ROOTINDEXING, Akademic Resource Index ResearchBib, Directory of Research Journal Indexing, ASOS, Indeks Copernicus

Bu Sayının Hakemleri:

Prof. Dr. Onal ABİSHEVA (Abai Üniversitesi – Kazakistan), Prof. Dr. Kemal POLAT (Anadolu Üniversitesi – Türkiye), Prof. Dr. Seyfullah YILDIRIM (Gazi Üniversitesi – Türkiye), Prof. Dr. Medine Sivri (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi – Türkiye), Prof. Dr. Rıfat GÜNDAY (Ondokuz Mayıs Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Erdem ÇANAK (Cukurova Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Tekin TUNCER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Abdulkadir ÖZTÜRK (Ordu Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Hüseyin YILDIZ (Ordu Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Emrah BOZOK (Milli Savunma Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Ahmet Turan TÜRK (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Sinan GÜZEL (İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Perihan ÖLKER (Selçuk Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Gülsine UZUN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Mehmet ÖZEREN (Fırat Üniversitesi – Türkiye), Doç. Dr. Yılmaz Özkaya (Ege Üniversitesi – Türkiye), Yrd. Doç. Dr. Umut ÜREN (Kırklareli Üniversitesi – Türkiye), Dr. B. Erdem DAĞISTANLIOĞLU (Cukurova Üniversitesi – Türkiye), Dr. Öğr. Gör. Ceren KABADAYI (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi – Türkiye), Dr. Öğr. Üyesi Hüsnü Çağdaş ARSLAN (İzmir Demokrasi Üniversitesi – Türkiye), Dr. Merve YORULMAZ KAHVE (Manisa Celâl Bayar Üniversitesi – Türkiye), Dr. Öğr. Gör. Arzu KİYAT (Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi – Kırgızistan), Dr. Fatma ALBAYRAK (İstanbul Medeniyet Üniversitesi – Türkiye), Dr. Deva ÖZDER (Karabük Üniversitesi – Türkiye), Dr. Halil ÇETİN (Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi – Kazakistan).

Туркестан/Turkestan
2022

ҚҰРЫЛТАЙШЫ
Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті

БАС РЕДАКТОР
доктор, профессор Булент Байрам

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ
PhD Сенбек Утебеков

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ
Жұпар Танауова

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ

Томар Женгиз	–	док., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Демир Нуреттин	–	док., проф. (Хажеттепе университеті, Анкара)
Дилек Ибрахим	–	док., проф. (Анкара Қажы Байрам Вели университеті, Анкара)
Кынажы Жемиле	–	доц., док. (Анкара Қажы Байрам Вели университеті, Анкара)
Гүл Булент	–	проф., док. (Ескишехир Османгази университеті, Ескишехир)
Қошанова Нағима	–	ф.ғ.к., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Әуелбеков Ержан	–	п.ғ.к., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)

РЕДАКЦИЯЛЫҚ КЕҢЕС

Девели Хаяти	–	док., проф. (Стамбул университеті, Стамбул)
Челик Юксел	–	док., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Садыков Ташполот	–	ф.ғ.д., проф. (Бішкек гуманитарлық университеті, Бішкек)
Буганаев Виктор	–	т.ғ.д., проф. (Хакасия мем. университеті, Абакан)
Егоров Николай	–	ф.ғ.д., проф. (Тіл білімі институты, Чебоксары)
Ергөбек Құлбек	–	ф.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Идельбаев Мирас	–	ф.ғ.д., проф. (Башқұрт мемлекеттік университеті, Уфа)
Миннегулов Хатип	–	ф.ғ.д., проф. (Казан федеральді университеті, Казан)
Муминов Әшірбек	–	т.ғ.д., проф. (Еуразия Ұлттық университеті, Астана)
Жураев Маматкул	–	ф.ғ.д., проф. (Тіл және әдебиет институты, Ташкент)
Сейхан Гүлшен	–	док., проф. (Мармара университеті, Стамбул)
Кенжетаев Досай	–	филос.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Тұрсұн Хазіретәлі	–	т.ғ.д., проф. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Пилтен Пусат	–	док., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Әбжет Бақыт	–	ф.ғ.к., доц. (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Жиенбаев Ерлан	–	PhD (Ахмет Ясауи университеті, Түркістан)
Құдасов Сейсенбай	–	(Silk Way Халықаралық университеті, Шымкент)

SAHİBİ
Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi

EDİTÖR
Prof. Dr. Bülent Bayram

EDİTÖR YARDIMCISI
PhD Senbek Utebekov

SEKRETER
Jupar Tanauova

DANIŞMA KURULU

Cengiz Tomar	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Nurettin Demir	– Prof. Dr. (Hacettepe Üniversitesi, Ankara)
İbrahim Dilek	– Prof. Dr. (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara)
Cemile Kınacı	– Doç. Dr. (Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara)
Bülent Gül	– Prof. Dr. (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir)
Nagima Koşanova	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Erjan Auelbekov	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)

YAYIN KURULU

Hayati Develi	– Prof. Dr. (İstanbul Üniversitesi, İstanbul)
Yüksel Çelik	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Taşpolot Sadıkov	– Prof. Dr. (Bişkek Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bişkek)
Viktor Butanayev	– Prof. Dr. (Hakas Devlet Üniversitesi, Abakan)
Nikolay Egorov	– Prof. Dr. (Dilbilimi Enstitüsü, Çeboksarı)
Kulbek Ergöbek	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Miras İdelbayev	– Prof. Dr. (Başkurt Devlet Üniversitesi, Ufa)
Hatip Minnegulov	– Prof. Dr. (Kazan Federal Üniversitesi, Kazan)
Aşirbek Muminov	– Prof. Dr. (Avrasya Milli Üniversitesi, Astana)
Mamatkul Jurayev	– Prof. Dr. (Dil ve Edebiyat Enstitüsü, Taşkent)
Gülşen Seyhan	– Prof. Dr. (Marmara Üniversitesi, İstanbul)
Dosay Kenjetayev	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Hazretali Tursun	– Prof. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Pusat Pilten	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Bakit Abjet	– Doç. Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Yerlan Zhiembayev	– Dr. (Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türkistan)
Seysenbay Kudasov	– (Silk Way Uluslararası Üniversitesi, Çimkent)

OWNER
Khoja Akhmet Yassawi International Kazakh-Turkish University

EDITOR-IN-CHIEF
Prof. Bülent Bayram

ASSOCIATE EDITOR
PhD Senbek Utebekov

EXECUTIVE SECRETARY
Zhupar Tanauova

ADVISORY BOARD

Cengiz Tomar	– Prof. Dr. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Nurettin Demir	– Prof. Dr. (Hacettepe University, Ankara)
İbrahim Dilek	– Prof. Dr. (Ankara Hacı Bayram Veli University, Ankara)
Cemile Kınacı	– Doç. Dr. (Ankara Hacı Bayram Veli University, Ankara)
Bülent Gül	– Prof. Dr. (Eskisehir Osmangazi University, Eskisehir.)
Nagima Koshanova	– Assoc. prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Erzhan Auelbekov	– Assoc. prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)

EDITORIALBOARD

Hayati Develi	– Prof. (İstanbul University, İstanbul)
Yüksel Çelik	– Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Tashpolot Sadykov	– Prof. (Bishkek Humanitarian University, Bishkek)
Viktor Butanayev	– Prof. (Khakassia State University, Abakan)
Nikolay Egorov	– Prof. (Institute of Linguistics, Cheboksary)
Kulbek Ergobek	– Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Miras Idelbayev	– Prof. (Bashkir State University, Ufa)
Hatip Minnegulov	– Prof. (Kazan Federal University, Kazan)
Ashirbek Muminov	– Prof. (Eurasia National University, Astana)
Mamatkul Zhurayev	– Prof. (Institute of Language and Literature, Tashkent)
Gülşen Seyhan	– Prof. (Marmara University, İstanbul)
Dosay Kenzhetayev	– Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Hazretali Tursun	– Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Pusat Pilten	– Assoc. Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Bakyt Abzhet	– Assoc. Prof. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Yerlan Zhienbayev	– Dr. (Akhmet Yassawi University, Turkestan)
Seysenbay Kudasov	– (Silk Way International University, Shymkent)

УЧРЕДИТЕЛЬ

Международный казахско-турецкий университет им. Х.А. Ясави

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР

доктор, профессор Булент Байрам

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА

PhD Сенбек Утебеков

ОТВЕТСТВЕННЫЙ СЕКРЕТАРЬ

Жупар Танауова

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

- Женгиз Томар – док., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Демир Нуреттин – док., проф. (Университет Хажеттепе, Анкара)
- Дилек Ибрахим – док., проф. (Университет Анкара Кажы Байрам Вели, Анкара)
- Кынажы Жемиле – доц., док. (Университет Анкара Кажы Байрам Вели, Анкара)
- Гүл Булент – проф. док. (Эскишехирский университет Османгази, Эскишехир)
- Нагима Кошанова – к.ф.н., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Ержан Ауелбеков – к.п.н., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

- Хаяти Девели – док., проф. (Стамбульский университет, Стамбул)
- Юксел Челик – док., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Ташполот Садыков – д.ф.н., проф. (Бишкекский гуманитарный университет, Бишкек)
- Виктор Бутанаев – д.и.н., проф. (Государственный университет Хакасии, Абакан)
- Николай Егоров – д.ф.н., проф. (Институт языкознания, Чебоксары)
- Кулбек Ергобек – д.ф.н., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Мирас Идельбаев – д.ф.н., проф. (Башкирский государственный университет, Уфа)
- Хатип Миннегулов – д.ф.н., проф. (Казанский федеральный университет, Казань)
- Аширбек Муминов – д.и.н., проф. (Евразийский национальный университет, Астана)
- Маматкул Жураев – д.ф.н., проф. (Институт языка и литературы, Ташкент)
- Гулшен Сейхан – док., проф. (Университет Мармара, Стамбул)
- Досай Кенжетаев – д.филос.н., проф. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Хазретали Турсун – д.и.н. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Пусат Пилтен – док., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Бакыт Абжет – к.ф.н., доц. (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Ерлан Жиенбаев – PhD (Университет Ахмеда Ясави, Туркестан)
- Сейсенбай Кудасов – (Международный университет Silk Way, Шымкент)

Редактордан

2022 жыл – «Түркология» журналы үшін маңызды өзгерістер кезеңі болды. 2002 жылы өз жұмысын бастаған журналымыз назарларыңызға ұсынылып отырған осы санымен жиырмамыншы жылын аяқтағалы отыр. Әр істі бастаумен қатар, жалғастырудың қаншалықты маңызды екенін әр салада жасалған тәжірибелер дәлелдейді. «Түркология» журналының осынау ұзақ сапарында түрлі оқиғалар орын алды. Алдағы жылдары бұл ұзақ сапардың өзі көптеген зерттеулердің нысаны болары сөзсіз. Журнал өзінің басылуы барысында талай қиын кезеңдерден өтіп, бүгінгі күнге жетті. Бұл үдеріс барысында әр түрлі қызметтерді атқаратын редактор, сарапшы, автор, дизайнерлердің еңбегін айта кеткен жөн. Ахмет Ясауи университетіндегі осы үдеріске қатысушы адамдардың Түркология зерттеулері тарихында алар орны ерекше екені даусыз.

Бүгінгі таңда журналдың, әсіресе DergiPark платформасында жариялануын, халықаралық академиялық журналдар шығарудағы алатын орны жағынан жаңа кезең деп санаған жөн. Журналдың халықаралық индекстерде жоғары деңгейде орын алуының жаңа дәуірі басталды. Түркология журналының бұл саны мақаланың әртүрлілігімен, сапалылығымен және халықаралық сипатымен осы кезеңнің маңызды белгілерін қамтиды.

Журналымыздың №4(112) санында Түркия, Қазақстан және Өзбекстан ғалымдарының 13 авторлық мақаласы жарияланды. Тарихи түрік диалектілері, қазіргі дәуір әдебиеті, халық ауыз әдебиеті, өнер, халық наным-сенімдері, тарих, қазіргі түрік диалектілері сияқты түркологияның әртүрлі салаларындағы зерттеулерді қамтитын бұл мақалалар осы салаға елеулі үлес қосады деп сенеміз. Бұл автор, аймақ және тақырып тұрғысынан қарағанда соңғы жылдардағы ең құнды сандардың бірі деп айтуға болатын басылым болашаққа үмітпен қарау үшін жұмысымызға күш-жігер мен ынта берді.

Шығарылымға үлес қосқан автор, сарапшы, аудармашы және дизайнер – барлық әріптестерімізге алғыс айтамыз.

2023 жылдың бірінші шығарылымы, №1(113) шығарылымына жаңа мақалалар күтеміз.

**Бас редактор
док., проф. Бүлент БАЙРАМ**

Editörden

2022 yılı “Türkoloji” dergisi için önemli bir dönüm noktasıdır. 2002 yılında yayın hayatına başlayan dergimiz, dikkatinize sunduğumuz bu sayı ile yirminci yılını tamamlamaktadır. Bir işe başlamak kadar onu devam ettirebilmenin de ne kadar önemli olduğu her alanda yaşanan tecrübelerle sabittir. Türkoloji dergisi de bu uzun süreli yolculuğu içerisinde çeşitli hikâyeleri barındırmaktadır. Gelecek yıllarda bu uzun soluklu serüvenin bizzat kendisi araştırmalara konu olacak nitelikleri taşımaktadır. Dergi yayın hayatındaki birçok zorlu ve sancılı dönemi atlatarak bugüne kadar ulaşmıştır. Bu süreçte editör, hakem, yazar, tasarımcı gibi farklı görevleri üstlenen çok sayıda çalışanın emeği söz konusudur. Ahmet Yesevi Üniversitesinin Türkoloji araştırmaları tarihinde bu süreç ve bu süreçte görev alan kişiler hak ettiği yeri elbette alacaktır.

Bugün ise derginin özellikle DergiPark platformundaki yayın hayatına geçişi, uluslararası akademik dergi yayıncılığındaki yeri açısından yeni bir aşama olarak kabul edilmelidir. Derginin uluslararası indekslerde hak ettiği yeri alması için yeni bir dönem başlamıştır. Elinizdeki bu sayı da makale çeşitliliği, kalitesi, uluslararası niteliği ile bu dönemin önemli işaretlerini içinde barındırmaktadır.

Dergimizin 112. sayısında Türkiye, Kazakistan ve Özbekistan’dan bilim insanlarının kaleme aldığı 13 telif makale yayımlanmıştır. Tarihî Türk şiveleri, modern edebiyat, halk edebiyatı, sanat, halk inanışları, tarih, çağdaş Türk lehçeleri gibi Türkolojinin farklı alanlarındaki çalışmaları içeren bu makalelerin alana önemli katkılar yapacağı düşüncesindeyiz. Yazar, coğrafya ve konu çeşitliliği bakımından son yılların en zengin sayılarından biri olduğunu söyleyebiliriz. Geleceğe umutla bakmak için bu sayı bizlere gerekli olan çalışma şevkini vermektedir.

Sayıya yazar, hakem, çevirmen, tasarımcı olarak katkıda bulunan bütün meslektaşlarımıza teşekkürü bir borç biliriz.

2023 yılının ilk sayısı olan 113. sayımızda buluşmak dileğiyle iyi okumalar dileriz.

Prof. Dr. Bülent BAYRAM
Editör